

GEZELSCHAPSDIEREN ZATERDAG 19 APRIL

Valerie Jonckheer-Sheehy

MVB MSc LAS CertWEL
(RCVS)

V.S.C. de Wagenrenk;
Keijenbergseweg 18,
6705 BN Wageningen;
Animalytics, Postbus 1209,
1400 BE Bussum

The Netherlands

V.Jonckheer@animalytics.nl

DE AGRESSIEVE KAT: “PAK JIJ HEM EVEN?” TIPS HOE TE BENADEREN

Uitjes naar de dierenartspraktijk (DAP) zijn vaak vreselijk voor katten; nieuwe geuren, lichten, geluiden, onbekende mensen, honden en katten en dit na een stressvolle reis in de auto of op de fiets. Dan wordt je ook nog eens gepakt en doet iemand je pijn. Zo ziet de kat het. Desondanks is het wel mogelijk om de stress te verminderen en een uitje naar de DAP positief te maken.

Elk bezoek van een kat aan jouw praktijk is een mooie gelegenheid om een positieve associatie te leggen voor de kat tussen het bezoek en leuke dingen. Eigenaren hebben goed advies nodig over het volledige protocol dus over het vangen van de kat, het in het reismandje zetten, de reis naar de DAP, de receptie, de wachtkamer, de polikamer en de diagnostiek en/of behandeling zelf.

Katten vertonen agressief gedrag op de DAP vooral vanwege angst. Ze zijn gewoon bang! Door negatieve bekrachtiging leren ze vrij snel dat agressie en succesvolle strategie is. De kat vertoont agressie en vervolgens stopt de dierenarts/assistent of eigenaar eventjes met de behandeling. Doordat de druk even wordt weggehaald, ook als het maar een seconde, wordt het gedrag van de kat bekrachtigd. Door de reactie van de mensen kan het gedrag van de kat dus escaleren.

Protocol om angst en of agressie te voorkomen:

1. Leer de kat zijn reismandje accepteren d.m.v. positief bekrachtiging en shaping.
2. Maak een katvriendelijke omgeving
 - a. Houd honden apart van katten!
 - I. Denk aan een apart spreekuur voor katten
 - II. Zet ze in een aparte kamer als honden in de wachtkamer zijn
 - III. Houd katten in aparte ruimtes van honden als ze moeten blijven
 - b. Maak gebruik van polikamers die alleen gebruikt worden voor katten.

- c. Zorg ervoor dat er geen enge of harde geluiden in de omgeving zijn en speel klassieke muziek om andere geluiden te dempen.
 - d. Maak gebruik van dimbare verlichting waar mogelijk.
 - e. Gebruik Biotex om schoon te maken en Feliway (een feromoon) om enge geuren weg te halen. Maak ook gebruik van lavendel.
 - f. Zorg dat de eigenaar rustig blijft of laat ze in de wachtkamer wachten. Je kunt de eigenaar ook de opdracht geven om af te leiden en zo de kat rustiger te maken.
 - g. Gebruik een onderzoekstafel waar een lekker warme zachte deken op ligt.
 - h. Maak gebruik van handdoeken op de juiste manier om te zorgen dat de kat zo veilig mogelijk voelt.
 - i. De dierenarts en assistenten kunnen Felifriend (een feromoon) op hun handen gebruiken.
 - j. Als de kat moet overblijven: Zet zijn reismandje in zijn hokje of zorg dat hij een veilige verstopplek heeft; liefst met een hoge plaats waar hij op kan zitten of liggen.
3. Het hanteren van de kat op een katvriendelijke manier
- a. Zorg dat al het personeel inclusief baliemedewerkers fundamenteel kattengedrag kan lezen en begrijpen.
 - b. Maak het reismandje open gedurende het afnemen van de anamnese zodat de kat zelf kan kiezen of hij naar buiten komt of niet of op de tafel of vloer of een speciale hoge plek op de muur gaat (zorg dat er geen extreme hoge plekken zijn waarbij het lastig is om de kat te vangen indien nodig).
 - c. Beweeg op een kalme en rustige manier.
 - d. Komt de kat niet naar buiten? Leg dan wat lekkers of leuks (speelgoed) neer voor zijn mandje.
 - e. Pak de kat niet, steek je hand niet in zijn mandje. Maak zijn mandje volledig open of neem het dak van zijn mandje zodat je hem op een rustige manier uit zijn mandje kan optillen, desnoods met gebruik van een handdoek.
 - f. Indien mogelijk (als de kat niet vrijwillig naar buitenkomt) laat hem in de onderste helfte van zijn maandje blijven).
 - g. Gebruik voer (wat overheerlijks, geen oude droge brokjes) als beloning gedurende het onderzoek.

GEZELSCHAPSDIEREN ZATERDAG 19 APRIL

- h. Laat de kat op schoot komen bij jou of de dierenarts als hij dat prettiger vindt.
- i. Probeer de kat zo min mogelijk te aaien (als hij het niet verzoekt) en tegen te houden. Katten houden er namelijk niet altijd van om geaaid te worden. Het kan zelfs dat een kat er meer opgewonden of angstiger/agressiever van wordt.
- j. Indien mogelijk laat de kat zelf kiezen of hij zit, ligt of staat.
- k. Leer verschillende technieken om de kat op een katvriendelijke manier te hanteren zodat stress verminderd wordt (Yin 2009).
- l. Zorg dat injectievloeistof op kamertemperatuur is en gebruik altijd een nieuwe naald van de kleinste grootte zo mogelijk. Tegelijkertijd leidt de kat af met snoepjes of masseer de kat tussen zijn oren of krab hem achter zijn oren als hij dat lekker vindt.
- m. Maak notities van de lievelingshoudingen, locaties en technieken etc. en wat voor problemen naar voren kwam zodat je goed voorbereid bent wanneer de kat terug op bezoek komt.

Maar wat doe je als je geconfronteerd wordt met een blazende, grommende kat die zijn nagels en tanden duidelijk laat zien? Hoe pak je hem aan?

1. Laat die kat afkoelen in een aparte donkere kamer met Feliway, lavendel en wat lekkers. Laat de eigenaar naar huis gaan met een duidelijk uitleg en een protocol over progressieve desensitisatie en tegenconditionering tegen de DAP en dierenartsen etc. Dit is de allerbeste optie. Eigenaren en dierenartsen vinden deze optie vaak heel vervelend maar als ze begrijpen dat het belangrijk is om meer ellende voor de kat te voorkomen en om te voorkomen dat de kat leert dat hij gelijk had en juist angstiger/agressiever wordt, waarden eigenaren het meestal wel. Zorg dat de kat gecontroleerd wordt voor gedragsstoornissen.
2. Als een diagnostiek of behandeling echt op dat moment moet gebeuren geef de kat dan angstremmende medicatie intramusculair en gebruik deken/handdoeken of een kattenzak op de juiste manier;
 - a. Denk aan butorphanol of een alternatief,
 - b. Dexmedetomidine of medetomidine (als het een gezonde kat is),
 - c. Midazolam om de spieren te helpen ontspannen, voor angstremmende en geheugenremmende effecten, en

d. Ketamine als de kat erg agressief is. Als het echt moet, gebruik dan handschoenen enz.

Referenties

- 1 AAFP Cat Friendly Practice Guidelines –www.catfriendlypractice.catvets.com Homepage on the Internet. Last visited on the 10th of January 2014.
- 2 Cat carrier brochure: www.catvets.com/publicPDFs/ClientBrochures/Cat-to-Vet-Handout.pdf Homepage on the Internet. Last visited on the 10th of January 2014.
- 3 International Cat Care - Cat Friendly Clinics www.icatcare.org Homepage on the Internet. Last visited on the 10th of January 2014.
- 4 IFSM Cat Friendly Practice Guidelines – Wellcat For Life www.isfm.net/wellcat/ www.icatcare.org Homepage on the Internet. Last visited on the 10th of January 2014.
- 5 Landsberg L. Handling the difficult cat: from clinical examination to blood sample. In: Proceedings of the 9th International Veterinary Behaviour Meeting.
- 6 Rodan, I., Sundahl, E. Carney, H. Et al. AAFP and IFSM Feline friendly handling guidelines. J Fel Med Surg, 2011; 13: 364-375.
- 7 Yin S. Low stress handling, restraint and behavior modification of dogs and cats. CattleDog Publishing 2009.

Acknowledgement:

Many thanks to Dr. G. Landsberg.